

3. Kaminszky, G. (1894). Emlék-album az Ungvári Kir. Gör. Kath. Éneklész-Tanítóképezde 100 éves fennállásának jubileumára 1893-94-ik tanévben [Memorial-Album of Ungvár Commissioned Greek Catholic Chorister-Teacher-Training Seminary for its 100th Anniversary in the 1893-94 Academic Year]. Ungvár: Jäger Bertalan Könyvnyomdája és Könyvkötészete.
4. Kardos, J., Kelemen, E. & Balogh, L. (ed.) (1996). 1000 éves a magyar iskola (996–1996) [1000th Anniversary of the Hungarian School (996-1996)]. Budapest: Korona Kiadó Kft.
5. Kiss, Á. (1881). A magyar népiskolai tanítás története [History of the Hungarian Public School Instruction]. Budapest: Franklin-társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda.
6. Kiss, J. (1929). A magyar tanítóképzés statisztikai adatai [Statistical Data of the Hungarian Teacher-Training]. In O. Molnár (ed.), Hungarian Teacher Training, 42 (1), (pp. 22–35). Budapest: Kiadja a Tanítóképző-int. Tanárok Orsz. Egyesülete.
7. Mészáros, I., Németh, A. & Pukánszky, B. (2003). Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe [History of Education. Introduction to the history of pedagogy and schooling]. Budapest: Osiris Kiadó.
8. Németh, A. (1990). A magyar tanítóképzés története (1775-1975) [History of the Hungarian Teacher-Training (1775-1975)]. Zsámbék: Zsámbéki Tanítóképző Főiskola.
9. Szakál, J. (1934). A magyar tanítóképzés története [History of the Hungarian Teacher-Training]. Budapest: Hollósy János Könyvnyomtató.

В статті затронута проблема зародження та еволюції педагогічного образования Закарпаття в кінці XVIII – першої половини XIX століття. В досліджуваній період Закарпаття належало Венгерському королівству, яке знаходилося в складі монархії Габсбургів. Імператриця Марія Терезія та уряд Австрії з метою зміцнення центральної влади та впливу держави на освіту в 70-х роках XVIII століття приступили до проведення шкільної реформи. Данна реформа зіграла значальну роль в підвищенні рівня освіти Венгрії, в тому числі і Закарпаття. Благодаря реформі в 1793 році при Ужгородській «нормальній» школі починається підготовка учителів для народних шкіл, що заклало фундамент педагогічного образования краю.

Ключевые слова: педагогічне образование, освітні реформи, монархія Габсбургів, Венгерське королівство, Закарпаття.

This study analyses the historical preconditions of the process of developing the profession of a pedagogue, institutionalisation of theoretical pedagogy, as well as their interaction that was going on in the first half of XIX century. In the period from late XVIII century and the first half of XIX century, Transcarpathia was part of the Hungarian Kingdom, while the latter formed an integral part of the Habsburg Monarchy. New capitalist relationships emerged among feudal ones. Handicraft industry, manufactories and commerce are developed, consumer relationships are established in agriculture, and a new social class is formed – the bourgeoisie. All of the factors mentioned above exercise significant influence on education. On 22 August 1777 Maria Theresa issued the first national document on state administration of educational affairs in Hungary, the “Ratio Educationis”. The main task of the reform in the political spirit of enlightened absolutism was to eliminate illiteracy as well as to give education to as many children as possible. The educational system that was formerly subordinated to the church now was under the authority of the state. Ratio Educationis also included the 1776 provision on school districts as well as a new school type: the normal school (a type of institution consisting of two departments: a three-class public school in the primary school department and teacher-training in the senior class department). The establishment of this new school type significantly intensified the process of developing early institutionalisation of teacher-training. The monarch’s edict establishing a new school type regulated the issues of teachers’ training, qualification, employment, as well as control over their work. In 1793 in the Transcarpathian Uzhhorod normal school was established where the teacher-training course lasted five winter or summer months. On 14 November 1806, a new edition of “Ratio Educationis” was issued systematising the previously issued laws, edicts, directives (by now the teacher-training department of normal school was “schola praeparandum”). In 1834 the Uzhhorod teacher-training five-months course was prolonged to ten months. In 1841 the first seal of the institution was made with Hungary’s coat of arms and a Latin inscription: Sigillum gr. cath. Scholae Praeparand. Ungvariensis 1841. According to the 1845 “Systema Scholarum” educational reform, the training period was extended to two years. Moreover, teacher-training was not an independent educational establishment any more; it functioned within normal school.

Key words: pedagogical education, educational reforms, the Habsburg monarchy, Hungarian kingdom, Transcarpathia.

УДК 373.3.062(045)

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-49-52

Яров Тетяна Коріївна,

аспірант,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ПАРТНЕРСТВО ШКОЛИ І СІМ'Я ЯК ПРОБЛЕМА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

У статті розглянуто проблеми, що виникають на сучасному етапі в спільній роботі школи та сім'ї в умовах їх соціального партнерства; описано причини, що впливають на співпрацю названих соціальних інститутів. Визначено роль держави та школи в контексті сучасної освітньої й соціальної політики та нормативно-правового забезпечення стосовно взаємодії школи та сім'ї. Досліджено, що втілення принципу гуманізації навчання і виховання має на меті взаємопроникнення сімейного і суспільного виховання. Важливо, коли педагоги і батьки є єдиномисльцями, тому в складних сучасних умовах сім'ї потрібна систематична і кваліфікована допомога школи. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками.

Ключові слова: школа, сім'я, партнерство, співпраця школи та сім'ї, виховання особистості дитини, сімейне виховання.

Постановка проблеми. Інтерес до проблеми виховання і розвитку дитини в сім'ї у нашій країні пов'язаний з новими соціально-економічними умовами. Зміна ідеологічних орієнтирів або повна їх відсутність створюють труднощі, з якими стикаються сучасні батьки. Взаємодія дитини з батьками є найпершим досвідом взаємодії із навколишнім світом. Важливо, коли батьки зацікавлені

в пошуках контакту і взаєморозуміння з дитиною, готові визнати в ній особистість і оцінити її право бути самою собою.

Сім'я – один з найважливіших соціальних інститутів будь-якого демократичного суспільства, що характеризується спільною формою взаємовідносин між людьми, в межах якого здійснюється основна частина їхньої життєдіяльності. Вона забезпечує державу громадянами і відіграє центральну роль у вихованні дітей, вводячи

їх у світ знань та праці, суспільних прав та обов'язків, впливаючи на формування їхнього характеру та відношення до навколишнього світу, до моральних, ідейних та культурних цінностей. Оскільки сім'я є першоосновою духовного, економічного та соціального розвитку суспільства, а також опікується літніми, хворими людьми та особами з особливими потребами, – держава повинна створити всі умови для повноцінної реалізації цих сімейних повноважень і виконанню відповідних завдань.

Стратегічні цілі розвитку освіти XXI ст. передбачають партнерство сім'ї і школи, що сприятиме активнішому залученню батьків до виховання. Закон України «Про Освіту», Державні національні програми «Освіта» та «Діти України», Концепція «Сім'я і родинне виховання» визначають, що центром виховання є дитина. Сучасний розвиток педагогічної науки в Україні передбачає обґрунтування і реалізацію нових методологічних засад шкільного та родинно-сімейного виховання, дослідженням і розробкою яких опікуються сучасні вчені: А. Алексюк, Н. Бібік, В. Бондар, С. Гончаренко, Т. Кравченко, М. Міщенко, В. Постовол, О. Савченко та ін.

Взаємодія школи та сім'ї – складна проблема, що пройшла тривалий розвиток, набуваючи різного сенсу, характеризуючись різними підходами до її розв'язання на різних етапах поступу суспільства. Актуальність проблеми взаємодії школи та сім'ї засвідчує її відображення в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Національній програмі виховання дітей та молоді, інших нормативних документах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження даної педагогічної проблеми сьогодення опираються на історію вітчизняної педагогічної думки щодо сімейного виховання. Варто зазначити таких педагогів, як О. Духнович, І. Огієнко, С. Русова, М. Стельмахович, В. Сухомлинський та ін. В. Сухомлинський, зокрема, зазначав: «У сім'ї шліфуються найтонші грані людини-громадянина, людини-трудівника, людини-культурної особистості. Із сім'ї починається суспільне виховання. У сім'ї, образно кажучи, закладається коріння, з якого виростають потім і гілки, і квіти, і плоди. Сім'я – це джерело, водами якого живиться повноводна річка нашої держави. На моральному здоров'ї сім'ї будується педагогічна мудрість школи» [10].

Проте в умовах глобальної суспільно-політичної та економічної кризи сім'я зазнає істотних змін, що позначаються на її нормальній життєдіяльності, порушують її повноцінне функціонування. До актуальних проблем, з якими зустрічається сучасна українська сім'я, належать: збільшення кількості розлучень, падіння престижу традиційного шлюбу, суперечність між чоловічою і жіночою ролями в сім'ї, між ролями професійними і сімейними, малозабезпеченість, низька згуртованість сімейної групи, послаблення зв'язків із старшим поколінням, бездітність чи малодітність, народження дітей поза шлюбом, зниження виховного й соціалізуючого потенціалу [1]. Для подолання цих проблем сім'я потребує суспільної та політичної підтримки. Про основні державні заходи держави щодо допомоги сім'ям та дітям, поліпшення виховання дітей у сім'ї зазначено у Конституції України, Національній програмі «Діти України» та інших державних документах [3; 4].

Аналіз літературних джерел [1; 4; 6] свідчить про зростання інтересу багатьох науковців до сім'ї як соціального інституту та її життєдіяльності. Різні теоретичні й практичні аспекти щодо соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю розглядають українські й зарубіжні дослідники Т. Алексеєнко, О. Безпалько, Ю. Василькова, Р. Візнер, І. Зверева, Е. Йордан, А. Капська, Г. Лактіонова, Й. Мерхель, Й. Мірендорф, Л. Мішик, К. Мюллер, Й. Мюндер, Т. Ольк, Г.-У. Отто, Ю. Поліщук, Т. Раушенбах, Г. Тірш, І. Трубавіна, Л. Штефан та інші.

Сучасним соціальним проблемам сім'ї та вихованню дітей присвячені дослідження науковців Т. Алексеєнко, Т. Кравченко, В. Постового, А. Рацула, М. Стельмаховича, П. Щербаня. В них наголошується на тому, що Україна має достатній виховний потенціал, накопичений історичними. Проте, всі вищезгадані вчені

дотримуються думки, що на початку XXI ст. інститут української сім'ї вимагає посиленої уваги державних органів, представників наукової еліти країни, аби відродити серед громадян України ставлення до родини як до святині, аби підкреслити значимість батьків у житті дитини та, зрештою, аби довести нагальну необхідність розробки нових методів, засобів та форм виховання, які б покращили процес зростання дитини у колі близьких та рідних. Реалізувати ці прагнення можна в тому числі і за допомогою вивчення українськими науковцями всіх особливостей, пов'язаних зі становленням високоморальної особистості в зарубіжжі.

У працях видатних психологів та педагогів Г. Костюка, О. Запорожця, М. Лісної, С. Русової, В. Сухомлинського доведено, що саме в шкільному віці формується особистість. Згодом виростає творча, здібна, відповідальна людина або людина пасивна, яку ще змалку позбавили бажання цікавитись, експериментувати, ділитись враженнями. Втілення принципу гуманізації навчання і виховання має на меті взаємопроникнення сімейного і суспільного виховання з метою створення для кожної дитини єдиного виховного середовища. У сьогоденнішніх умовах важливий принцип не паралельності існування, а взаємопроникнення школи і сім'ї, цих двох важливих соціальних інститутів. Головне завдання на сьогодні – усунути бар'єр між школою і сім'єю [5]. В основі філософського розуміння взаємодії сім'ї та школи лежить судження про те, що за виховання дітей несуть відповідальність батьки, а всі інші соціальні інститути покликані допомагати, підтримувати, направляти їхню діяльність.

Мета статті: здійснити аналіз партнерства школи і сім'ї як педагогічної проблеми.

Результати дослідження. Посилений інтерес починаючих науковців нашої країни викликає в останній час сімейне виховання розвинутих країн Європи, адже відомо, що дитинство – фундамент подальшого духовного зростання дитини і не можна переоцінити те значення, яке має родина в перші роки життя маленької людини. Численні дисертаційні дослідження з порівняльної педагогіки, присвячені вивченню досвіду зарубіжного сімейного виховання (О. Демченко, Л. Калашник, В. Махінов, Г. Фінчук), дають змогу вітчизняним освітянам ознайомлюватись, вивчати, а, при нагоді, і застосовувати на практиці окремі досягнення на цій ниві педагогів інших держав, доповнюючи та поширюючи у такий спосіб результати фундаментальних розробок проблеми сімейного виховання – тих, що увійшли в золотий фонд світової педагогіки (твори Я. А. Коменського, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо) та тих, які були здійснені у XX ст. корифеями педагогічної науки (П. Лесгафтом, А. Макаренком, В. Сухомлинським, К. Ушинським) – на теренах України.

Якісне виконання завдань виховання й розвитку дитини шкільного віку можливе за умови тісної взаємодії педагогів із батьками вихованців. Важливо, коли педагоги і батьки є однодумцями. Сім'я по праву вважається головним чинником і умовою розвитку виховання дитини. В складних сучасних умовах сім'ї потрібна систематична і кваліфікована допомога школи. Одним із ключових компонентів концепції Нової української школи є педагогіка партнерства – педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Як показує практика роботи закладів загальної середньої освіти, важливими є такі завдання співпраці: формування активної педагогічної позиції батьків; озброєння батьків педагогічними знаннями й уміннями; активна участь батьків у вихованні дітей [7]. Таким чином, школою реалізуються функції батьківської освіти (відомості про виховну концепцію школи, педагогічну позицію класного керівника, про методику виховання, про цілі й задачі особистісного розвитку школярів на даний період, про хід духовного розвитку дитини, про особливості шкільної діяльності учня, про взаємини у групі, про виявлені здібності й поточні успіхи тощо) та корегуються принципи сімейного виховання.

Аналіз педагогічної літератури [2, с. 31] дозволив виокремити етапи взаємодії школи і сім'ї:

1-й етап. Визначення цільових установок. Співпраця навчального закладу і сім'ї починається з вивчення мікроклімату та умов родинного виховання, виховного потенціалу сім'ї, характеру, типу стосунків між батьками та дітьми, структури спільного дозвілля членів сім'ї, форм і методів, що застосовуються батьками у вихованні дітей, педагогічної культури батьків, батьківського контролю, готовності батьків до взаємодії з навчальним закладом тощо.

2-й етап. Вибір стратегії. Процес вибору стратегії складається з чотирьох чітко визначених і взаємопов'язаних кроків: аналіз ситуації і ранжування можливих стратегій; аналіз сильних і слабких сторін обраних стратегій, можливостей і потенційних загроз; визначення загальної мети, конкретних завдань і пріоритетів, очікуваних результатів; розроблення плану дій із виконання стратегічних завдань і досягнення результатів.

3-й етап. Планування. Розробка моделі «Взаємодії навчального закладу і сім'ї» необхідна для того, щоб на її основі синхронізувати виховні впливи й об'єднати зусилля навчального закладу, служб у справах неповнолітніх, правоохоронних органів, закладів поозашкільної освіти, культури, охорони здоров'я, громадських організацій у формуванні превентивного виховного простору задля вирішення проблем психічного, морального, соціального і духовного здоров'я дітей, створення системи попередження девіантної поведінки дітей та підлітків, підвищення виховного потенціалу сім'ї.

4-й етап. Організація діяльності. Цей етап передбачає впровадження ефективних форм і методів роботи з сім'ями вихованців, що довели свою життєздатність і є доцільними на сучасному етапі, зокрема, робота консультативного пункту для батьків «Проблемне питання», надання допомоги дітям у реалізації навчальних і соціальних проєктів; участь батьків у створенні портфоліо творчих досягнень дитини; презентації «Традиції і реліквії моєї родини»; реалізація проєктів «Соціальне партнерство», «Активізація участі батьків у процесі прийняття рішень на рівні закладу» тощо.

5-й етап. Моніторинг та корекція. Завдання цього етапу – оптимізація процесу партнерської взаємодії, дослідження її ефективності, здійснення необхідного коригування, виправлення можливих помилок.

Зазначимо, що співробітництво школи та родини на будь-якому етапі починається з вивчення умов і мікроклімату сімейного виховання, індивідуальних особливостей дітей і батьків. За такого підходу до окресленої проблеми першочергового значення набуває професійна підготовка педагогічних кадрів. Питанню удосконалення підготовки педагогів до роботи з батьками значна увага приділена у працях видатних педагогів: А. Макаренка, С. Шацького, В. Сухомлинського, К. Ушинського. Сьогодні педагоги здійснюють взаємодію з сім'єю в принципово нових умовах. Змінилася сім'я, як педагогічна система: її цінності, соціокультурне середовище (наявність численних негативних факторів, що впливають на розвиток особистості), батьки (різка відмінність соціальних статусів, зайнятості, соціальна депресія, тривожність, часто – нехтування виховною функцією), діти (акселерація, вимушена рання дорослість, багаторівнева дезадаптація). Сучасний педагог має враховувати всю сукупність факторів, наявних у сім'ї і тих, що впливають на освіту, виховання, розвиток, формування особистості дитини.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз наукової літератури та практичний досвід партнерської взаємодії школи з родиною дозволяє констатувати, що ключова особливість організації ефективної співпраці шкіл з батьками полягає у використанні адміністрацією та вчителями різноманітних методів моніторингу та діагностики проблем на ранній стадії їх виникнення. Для більш ясного їх розуміння працівники школи враховують думки і оцінки батьків, що забезпечує індивідуалізацію проблеми для кожного класу, кожного вчителя, кожної родини, а найголовніше – для кожного учня.

Успіх взаємодії сім'ї та школи, її конструктивний характер, а отже, позитивний вплив на виховання дитини значною мірою залежать від відносин між учителем і батьками учня, оскільки контакт двох вихователів – батьків та педагогів – крок до взаєморозуміння, до набуття довіри, обміну духовними й емоційними цінностями, засвоєння педагогічного досвіду, знань, які вчитель і батьки передають один одному. Школа й сім'я мають єдину «виховну територію», і байдужість або зневага хоча б однієї із сторін негативно позначаються на функціонуванні складових педагогічного трикутника «батьки – дитина – вчитель», гальмують належний розвиток та формування дитячої особистості. Перспективами подальших досліджень можуть бути проблеми розвитку взаємодії школи і сім'ї в європейських країнах.

Список використаних джерел

1. Соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями: посіб. / А.Й. Капська, Н.С. Олексюк, С.М. Калаур, З.З. Фалинська – Тернопіль: Астон, 2010. – 304 с.
2. Кириченко В. Соціальне партнерство школи і сім'ї: переосмислення проблем і перспектив / Валентина Кириченко, Галина Ковганіч // Довідник директора школи. – 2015. – № 5 – 6. – С. 28 – 34.
3. Король В.М. Особливості підготовки фахівців до роботи сімейного виховання / В.М. Король // Проблеми освіти. – 2002. – № 27. – С. 22-24.
4. Національна програма «Діти України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
5. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. – 40 с.
6. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
7. Міляєва В. Взаємодія сім'ї і школи як психолого-педагогічна проблема [Електронний ресурс] / Валерія Міляєва. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=64&c=1446>.
8. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібід Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
9. Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013.
10. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В. О. Сухомлинський. – Київ : Радянська школа, 1978. – 376 с.

References

1. Kaps'ka, A.Y., Oleksyuk, N.S., Kalaur, S.M. and Falyn'ska, Z.Z., 2010. *Sotsial'no-pedahohichna robota z problemnyimi sim'yamy [Social-pedagogical work with problem families]*. Ternopil: Aston.
2. Kyrychenko, V. and Kovhanych, H., 2015. *Sotsial'ne partnerstvo shkoly i sim'yi: pereosmyslennya problem i perspektyv [School and Family Social Partnership: Rethinking Issues and Prospects]*. *Directory of the school principal*, 5-6, pp. 28-34.
3. Korol', V.M., 2002. *Osoblyvosti pidhotovky fakhivtsiv do roboty simeynoho vykhovannya [Features of training specialists to work family education]*. *Problems of education*, 27, pp. 22-24.
4. *Natsional'na prohrama «Dity Ukrainy» [National program "Children of Ukraine"]*. [online] Available at: <http://mon.gov.ua/>.

5. Kontseptsiya «Nova shkola. Prostir osvitynikh mozhlyvostey» [Concept "New School. The Space of Educational Abilities "]. [online] Available at: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>.
6. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine "On Education"]. [online] Available at: <http://mon.gov.ua>.
7. Milyayeva, V. *Vzayemodiya sim'yi i shkoly yak psykholoho-pedahohichna problema [Interaction of family and school as a psychological and pedagogical problem]* [online] Available at: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=64&c=1446>.
8. Bibik, N.M. ed., 2017. *Nova ukrayins'ka shkola: poradnyk dlya vchytelya [New Ukrainian School: Teacher's Guide]*. Kyiv: TOV «Publishing House» «Pleiades».
9. *Pro natsional'nu stratehiyu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25.06.2013 r. № 344/2013 [About the national strategy for the development of education in Ukraine until 2021: Presidential Decree dated June 25, 2013, No. 344/2013]*. [online] Available at: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013.
10. Sukhomlyns'kyi, V. O. 1978. *Bat'kiv's'ka pedahohika [Parents' Pedagogy]*. Kiev: Soviet school.

В статті определена роль государства и школы в контексте современной образовательной и социальной политики и нормативно-правового обеспечения в отношении взаимодействия школы и семьи. Доказано, что реализация принципа гуманизации обучения и воспитания имеет целью взаимопроникновение семейного и общественного воспитания. Важно, когда педагоги и родители являются единомышленниками, поэтому в сложных современных условиях семье требуется систематическая и квалифицированная помощь школы. В основе педагогики партнерства - общение, взаимодействие и сотрудничество между учителем, учеником и родителями.

Ключевые слова: школа, семья, партнерство, сотрудничество школы и семьи, воспитания личности ребенка, семейное воспитание.

The article deals with the problems that arise at the present stage in the joint work of the school and family in the conditions of their social partnership; describes the reasons that affect the cooperation of the named social institutions. The content of the article is devoted to the study of the process of organizing the interaction of family, school and community in Ukraine. The role of the state and the school in the context of modern educational and social policy and normative-legal provision concerning interaction of school and family are determined. Studies of this problem are based on the history of domestic pedagogical thought about family education. The embodiment of the principle of humanization of education and upbringing is aimed at the interpenetration of family and social upbringing. The purpose of this principle is to create a single educational environment for each child. It is important, when teachers and parents are like-minded, so in complex modern conditions the family needs systematic and qualified help from the school. The basis of partnership pedagogy is communication, interaction and cooperation between teacher, student and parents. The following tasks of cooperation are important: formation of an active pedagogical position of parents; arms of parents with pedagogical knowledge and skills; active participation of parents in the upbringing of children. The school and the family have a single «educational territory». Thus, the school implements the functions of parental education and adjusts the principles of family education.

Key words: school, family, partnership, school and family cooperation, child's upbringing, family upbringing.

UDK 371.03

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-52-55

Hnatyk Katalin,
teacher

Transcarpathian hungarian institute after F.Rakotsi II, m. Beregovo

HISTORICAL ASPECTS OF HUNGARIAN AS FOREIGN LANGUAGE TEACHING

The study deals with the historical background of foreign language teaching and pays special attention to the development of Hungarian as foreign language teaching especially in Transcarpathia. It gives explanations to the reasons of foreign language learning and the significance of motivation when a language is chosen to be learnt. Greek and Latin were dominant in the ancient times. Today English is learned everywhere as a foreign language. Nevertheless there are other modern languages to be taught like Hungarian. The study also emphasizes the language teaching methods used throughout centuries. They have effects on the way teaching Hungarian as a foreign language.

Keywords: foreign language, motivation, teaching methods, lingua franca.

Setting the problems. Foreign language teaching has an ancient history. It is as old as human beings. Reasons for learning a language has changed over the centuries. Being multilingual increases job opportunities in careers, gives an access to another culture and it is an ability to communicate with other nations. The knowledge of a foreign language can also contribute to the better identification. When you choose a foreign language to learn, linguistic attitude, ideologies and motivation play an important role [12]. According to Gardner and Lambert the motivation is defined by the readiness and attitudes to identify with the language speaking community and by the orientation to the process of learning a language. Choosing a language to learn it as a foreign language is also important. It has also changed a lot. It started in the ancient times with learning the Greek language. The rich Romans had employed Greek teachers to study the language. It was quite a practical way of studying. Later Latin became the dominant language. It was like an official language and there were other languages spoken for instance French or English. Latin was the language of religion, education and government

[5]. The analysis of the grammar and rhetoric of Classical Latin became the model language teaching between the 17th and 19th centuries. Emphasis was on learning grammar rules and vocabulary by rote, translations, and practice in writing sample sentences. The sentences translated or written by the students were examples of grammatical points and usually had little relationship with the real world. This method came to be known of language education, it was difficult to overcome the attitude to the Classical Latin (and to the less extent Greek) because it was the most ideal language and the way it was taught was the model for the way language should be taught. Several works related to the methods of teaching and learning Latin as a foreign language. Comenius wrote the *Grammatica Latina, Didactica Magna, Vestibulum, Ianua Linguarium Reserata Aurea and Orbis Sensualium Pictus*. These books include not just the grammar of the language but the teaching methods as well. There were numerous texts were organized by different topics, the Latin texts were translated into local languages and the illustrations of the words also appeared in them. When modern languages started to be taught as a part